

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Puhelin 029 56 42000
Faksi 029 56 42079
Sähköposti helsinki.hao@oikeus.fi

Päätös

20.12.2012

LIITE 1/12

12/1228/2

Diaarinumero
08373/11/2399

1 (6)

HELSINGIN SEURAKUNTAYHTYMÄN YHTEINEN KIRKKOVALTUUSTO

21.12.2012

226/2011/ypj

Asia

Kirkollisvalitus

Valittaja

Juhani Ketomäki

Päätös, josta valitetaan

Helsingin seurakuntayhtymän yhteinen kirkkovaltuusto 10.11.2011 § 17

Yhteinen kirkkovaltuusto on muun ohella, mistä nyt ei ole kysymys, päättänyt että

- 1) avustusta annetaan niille kirkon virallisille lähetysjärjestöille, jotka sitoutuvat kirkon päätöksiin ja joiden katsotaan toimivan yhteisen kirkkoneuvoston ja yhteisen kirkkovaltuuston linjaamien toimintaperiaatteiden mukaan,
- 2) näiden toimintaperiaatteiden mukaan toimivia lähetysjärjestöjä ovat Suomen Lähetysseura ja Suomen Pipliaseura,
- 4) Suomen Evankelisluterilaisen Kansanlähetyksen, Evankelis-luterilaisen Lähetysyhdistys Kylväjän ja Sanansaattajien avustus lakkaa asteittain vuoteen 2014 mennessä ja
- 8) Suomen Evankelisluterilaisen Kansanlähetyksen, Evankelis-luterilaisen Lähetysyhdistys Kylväjän ja Sanansaattajien määrärahaosuutta leikataan vuosittain yhdellä kolmasosalla siten, että avustus lakkaa vuonna 2014. Leikatut osuudet lisätään Suomen Lähetysseuralle ja Suomen Pipliaseuralle niiden saamien määrärahojen suhteessa.

Valituksessa esitetyt vaatimukset

Valituksessa on vaadittu, että Helsingin yhteisen kirkkovaltuuston päätöksen 17 § muutetaan kuulumaan seuraavasti:

- 1) avustusta annetaan niille kirkon virallisille lähetysjärjestöille, jotka sitoutuvat kirkon päätöksiin,
- 2) näiden toimintaperiaatteiden mukaan toimivia lähetysjärjestöjä ovat Suomen Lähetysseura, Suomen Pipliaseura ja Sanansaattajat,
- 4) Suomen Evankelisluterilaisen Kansanlähetyksen ja Evankelis-luterilaisen Lähetysyhdistys Kylväjän avustus lakkaa asteittain vuoteen 2014 mennessä ja
- 8) Suomen Evankelisluterilaisen Kansanlähetyksen ja Evankelis-luterilaisen Lähetysyhdistys Kylväjän määrärahaosuutta leikataan vuosittain yhdellä kolmasosalla siten, että avustus lakkaa vuonna 2014. Leikatut osuudet lisätään

Suomen Lähetysseuralle, Suomen Piipliaseuralle ja Sanansaattajille niiden saamien määrärahojen suhteessa valituksen liitteen 4 mukaisesti.

Lisäksi valituksessa on pyydetty, että päätöksen täytäntöönpano kielletään siltä osin kuin Sanansaattajille esitettyjä rahoja siirrettäisiin muille järjestöille.

Perusteet

Yhteisen kirkkovaltuuston päätös on lainvastainen, koska se perustuu mielivaltaan ja sattumanvaraisuuteen, ja kirkkovaltuusto on ylittänyt harkintavaltansa rajat. Kirkkovaltuuston päätös on eräänlainen ohjelmajulistus, jonka antamiseen sillä ei ole toimivaltaa.

Yhteinen kirkkovaltuusto on päättänyt yhteisen kirkkoneuvoston esityksen mukaisesti, että avustusta annetaan niille kirkon virallisille lähetysjärjestöille, jotka sitoutuvat kirkon päätöksiin ja joiden katsotaan toimivan yhteisen kirkkoneuvoston ja yhteisen kirkkovaltuuston linjaamien toimintaperiaatteiden mukaan. Kirkolliskokous on hyväksynyt kirkon lähetysstrategian, mihin yhteinen kirkkoneuvostokin viittaa. Tämä asiakirja on se, mihin lähetysjärjestöjen voidaan edellyttää sitoutuvan.

Hyväksyessään tämän lisäksi toimintaperiaatteita, joita edellytetään myös lähetysjärjestöjen noudattavan, yhteinen kirkkoneuvosto ja yhteinen kirkkovaltuusto ovat ottaneet itselleen toimivaltaa, joka kirkkolain 20 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan kuuluu vain kirkolliskokoukselle. Helsingin seurakuntayhtymällä ei voi olla mitään kirkolliskokouksen päätöksistä poikkeavia toimintaperiaatteita. Hyväksymällä toimintaperiaatteita seurakuntayhtymä on antanut noudatettavia normeja, vaikka kirkkolaki tai muu lainsäädäntö ei anna sille mitään tällaisia oikeuksia.

Yhteinen kirkkoneuvosto on lähettänyt kaikille avustusta hakeneille samanlaisen kyselyn, jonka perusteella se on päätenyt esittämään avustuksen myöntämistä siten kuin kirkkovaltuuston esittelylistasta ilmenee.

Vaikka yhteisen kirkkoneuvoston esitys Sanansaattajien kohdalla oli joka tapauksessa sellainen, jollaiseksi Ketomäki valituksessaan vaatii kirkkovaltuuston päätöstä muutettavaksi, kohdan 1 muuttamisella on käytännön merkitystä, koska kirkkovaltuusto on mitä ilmeisimmin luullut, että seurakuntayhtymällä voi olla yhteisen kirkkoneuvoston ja yhteisen kirkkovaltuuston linjaamia toimintaperiaatteita, joita valtuusto olisi velvollinen noudattamaan. Jos joku on ollut tietoinen mitä nämä toimintaperiaatteet ovat, se on voinut vaikuttaa hänen äänestyskäyttäytymiseensä.

Asiaa yhteisessä kirkkovaltuustossa käsiteltäessä on syntynyt keskustelu, jonka kuluessa valtuutettu Hanna Mithiku on esittänyt kohtia 2, 4 ja 8 muutettaviksi. Puheenvuoronsa aluksi Mithiku muistutti julkisuudessa olleesta ns. Älä alistu -videokampanjasta, josta seurakuntayhtymä on sanoutunut irti. Lisäksi Mithiku on viitannut Sanansaattajien lähetysjohtajan allekirjoittamaan vetoomukseen, joka on koskenut suhtautumista samaa sukupuolta olevien liittoihin. Mithiku on siis esittänyt Sanansaattajien tuen lakkauttamista sillä perusteella, mitä sen palveluksessa oleva henkilö on joskus kirjoittanut. Lisäksi Sanansaattajat sai syykseen kampanjan, jonka kanssa sillä ei ole mitään tekemistä. Mithikun ehdotusta kannattanut Vesa Virri on omassa puheenvuorossaan viitannut Kansanlähetyksen toimintaan, vaikka kysymys on ollut Sanansaattajille myön-

nettävästä avustuksesta. Ei ole väitetty, että Sanansaattajat olisi syyllistynyt syrjintään. Myöskään ei ole väitetty, ettei Sanansaattajat olisi sitoutunut kirkon lähetysstrategiaan. Edes teoriassa ei voida väittää, että Sanansaattajat olisi toimintu yhteisen kirkkoneuvoston ja yhteisen kirkkovaltuuston linjaamien toimintaperiaatteiden vastaisesti, kun niitä ei ole edes kerrottu ja niiden noudattamisvelvollisuuskin on vähintään kyseenalaista. Koska asiasta päätettiin Mithikun esityksestä, on syytä olettaa, että esityksen puolesta äänestäneet ovat perusteluista samaa mieltä kuin hän tai Virrin tavoin sotkevat keskenään kaksi järjestöä. Äänestystä ei toimitettu nimenhuutoäänestyksenä.

Asian käsittely ja selvittäminen

Yhteinen kirkkoneuvosto on antanut selityksen.

Yhteinen kirkkovaltuusto on antanut lausunnon, jossa se on ilmoittanut yhtyvänsä yhteisen kirkkoneuvoston selityksessä esitettyyn.

Ketomäki on antanut vastaselityksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen ja päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä koskevan vaatimuksen.

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Kirkkolain 9 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan kirkkovaltuusto käyttää seurakunnan päätösvaltaa, jollei toisin ole säädetty tai määrätty.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti ja käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttyihin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Asiassa saatu selvitys

Yhteisen kirkkoneuvoston antaman lausunnon mukaan seurakunnat tukevat käytännössä lähetystyötä muun muassa antamalla avustuksia lähetysjärjestöille, mutta avustusten antaminen niille on täysin seurakunnan/seurakuntayhtymän harkinnassa. Helsingin seurakuntayhtymässä yhteinen kirkkovaltuusto on päättänyt varata vuodesta 2000 alkaen lähetysten ja Kirkon Ulkomaanavun tukemiseen talousarviossa 3 % arvioiduista verotuloista. Kirkon ja Helsingin seurakuntayhtymän arvoja ovat muun muassa tasa-arvo ja perusihmisoikeuksien kunnioittaminen. Yhteinen kirkkoneuvosto on vuoden 2011 maaliskuussa ilmaissut, että Helsingin seurakuntayhtymä irtisanoutuu Älä alistu! -kampanjasta ja kaikesta sellaisesta toiminnasta, joka ei kunnioita perusihmisoikeuksia. Vuosien 2012 - 2014 lähetysavustusten ja Kirkon Ulkomaanavun avustuksen jakoperusteita koskevan päätöksen valmistelua varten Helsingin seurakuntayhtymä lähetti elokuussa 2011 kaikille kirkon seitsemälle lähetysjärjestölle kyselylomakkeen, jossa kysyttiin muun muassa niiden suhtautumista naispappeuteen ja seksuaalivähemmistöihin. Sitoutuminen evankelis-luterilaisen kirkon

päätöksiin sekä edellä mainitut arvot ja toimintaperiaatteet ovat olleet lähtökohtana lähetysjärjestöille lähetetyssä kyselyssä, kun on haluttu selvittää lähetysjärjestöjen talouden, päätöksenteon ja seurakuntatason yhteistyön lisäksi lähetysjärjestöjen suhtautumista naispappeuteen ja seksuaalivähemmistöihin. Kyseiset arvot ja toimintaperiaatteet ovat yhteisen kirkkoneuvoston ja yhteisen kirkkovaltuuston jäsenten tiedossa ja myös lähetysjärjestöjen tiedossa, sillä yhteinen kirkkovaltuusto on jo vuonna 2007 päättänyt, että avustusta ei myönnetä Suomen Luterilaiselle evankeliumiyhdistykselle eikä Svenska Lutherska Evangeliförening i Finland -järjestölle, jotka eivät toimi yhteistyössä naispappien kanssa. Edellä mainittu Helsingin seurakuntayhtymän yhteisen kirkkoneuvoston kannanotto annettiin tiedoksi yhteiselle kirkkovaltuustolle ja julkistettiin laajasti kirkon mediassa.

Yhteisen kirkkoneuvoston lausunnon mukaan se päätti esittää yhteiselle kirkkovaltuustolle, että avustusta annetaan niille kirkon virallisille lähetysjärjestöille, jotka sitoutuvat kirkon päätöksiin ja joiden katsotaan toimivan yhteisen kirkkoneuvoston ja yhteisen kirkkovaltuuston linjaamien toimintaperiaatteiden mukaan. Yhteinen kirkkoneuvosto katsoi äänin 6 - 5, että näiden toimintaperiaatteiden mukaan toimivia lähetysjärjestöjä ovat Suomen Lähetysseura, Suomen Pipliaseura ja Sanansaattajat. Vähemmistöön jääneet viisi jäsentä olisi myöntänyt avustusta kahdelle ensiksi mainitulle, muttei Sanansaattajille. Yhteinen kirkkovaltuusto hyväksyi päätöksellään 10.11.2011 selvällä äänten enemmistöllä äänin 51 - 26 Hanna Mithikun muutosehdotuksen. Yhteisen kirkkovaltuuston päätöksen mukaan Suomen Lähetysseura ja Suomen Pipliaseura täyttivät päätöksen 1 kohdassa mainitut toimintaperiaatteet. Yhteisen kirkkovaltuuston enemmistö tulkitse Sanansaattajien vastausta kyselyyn ja toimintaa siten, ettei Sanansaattajien katsota suhtautuvan varauksetta seksuaalivähemmistöjä koskeviin toimintaperiaatteisiin. Äänestyksiä ei suoritettu yhteisessä kirkkovaltuustossa nimenhuutoäänestyksenä, mutta sähköisen äänestysjärjestelmän raportista käy ilmi, miten kukin valtuutettu on äänestänyt.

Hallinto-oikeuden johtopäätös

Hallinto-oikeus toteaa, että valituksenalaisen päätöksen esittelytekstin mukaan yhteisen kirkkoneuvoston maaliskuussa 2011 antamasta kannanotosta, jonka mukaan Helsingin seurakuntayhtymä sanoutuu irti perus- ja ihmisoikeuksien vastaisesta toiminnasta, on toisin kuin valituksessa on esitetty, tiedotettu. Edelleen esittelytekstin mukaan on lähetysten määrärahojen jakoperusteiden tarkistamisen yhteydessä tullut arvioida edellä mainittuun kyselyyn annettujen vastausten perusteella, missä määrin lähetysjärjestöt toimivat kirkkoneuvoston ja kirkkovaltuuston linjaamien toimintaperiaatteiden mukaisesti ja päätettävä, mitkä lähetysjärjestöt täyttävät avustuskriteerit. Ottaen huomioon Sanansaattajien antama vastaus kyselyyn hallinto-oikeus katsoo, että yhteinen kirkkovaltuusto on harkintavaltansa puitteissa voinut katsoa, että Sanansaattajat ei kaikilta osin toimi mainittujen toimintaperiaatteiden mukaisesti.

Hallinto-oikeus katsoo, että yhteisellä kirkkovaltuustolla on ollut toimivalta päättää lähetykselle ja Kirkon Ulkomaanavulle myönnettävien talousarviomäärärahojen jakoperusteista vuosille 2012 - 2014 ja määrärahan jaosta vuoden 2012 talousarviossa. Yhteisen kirkkoneuvoston yhteiselle kirkkovaltuustolle tekemän päätösehdotuksen mukaan avustusta annettaisiin niille kirkon virallisille lähetysjärjestöille, jotka sitoutuvat kirkon päätöksiin ja joiden katsotaan toimivan yhteisen kirkkoneuvoston ja yhteisen kirkkovaltuuston linjaamien

toimintaperiaatteiden mukaan. Kuten edellä on todettu, yhteinen kirkkovaltuusto on voinut asiasta päättäessään katsoa, ettei Sanansaattajia voida pitää näiden toimintaperiaatteiden mukaan toimivana lähetysjärjestönä. Näin ollen se on myös voinut päättää, että Sanansaattajien avustus lakkaa asteittain vuoteen 2014 mennessä päätöksen kohdissa 4) ja 8) selostetuin tavoin. Hallinto-oikeus katsoo, että yhteinen kirkkovaltuusto on voinut sille kuuluvan harkintavallan puitteissa yhdenvertaisuutta loukkaamatta päättää lähetysmäärärahojen jakoperusteista ja jaosta edellä selostetuilla tavalla.

Yhteisen kirkkovaltuuston päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä. Yhteinen kirkkovaltuusto ei ole ylittänyt toimivaltaansa tai käyttänyt harkintavaltaansa väärin eikä päätös ole muutoinkaan valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastainen. Kirkollisvalitusta ei saa tehdä tarkoituksenmukaisuusperusteella.

Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen ei ole ilmennyt syytä kieltää yhteisen kirkkovaltuuston 10.11.2011 tekemän päätöksen täytäntöönpanoa.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kirkkolaki 24 luku 4 § 1, 2 ja 3 mom, 25 luku 5 § 1 mom

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä (kirkollisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet
Anja Sahla, Monica Gullans (t) ja Reija Suni.

Esittelijäjäsen

Reija Suni

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös

Juhani Ketomäki saantitodistuksin
Palkkatilankatu 9 E 50, 00240 HELSINKI

Oikeudenkäyntimaksu 90 euroa
Tiedote oikeudenkäyntimaksusta

Jäljennös maksutta

Helsingin seurakuntayhtymän yhteinen kirkkovaltuusto

Päätöksen kuuluttamisen osalta on otettava huomioon, mitä kirkkolain
24 luvun 13 §:n 1 momentissa säädetään

Helsingin hallinto-oikeuden kirjaamo

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuunottamatta.

Jos päätöksestä valitetaan seurakunnan jäsenelle taikka seurakuntayhtymän jäsen seurakunnalle tai sen jäsenelle kuuluvan valitusoikeuden nojalla, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin ilmoitus päätöksestä on julkaistu seurakunnan tai seurakuntayhtymän ilmoitustaululla.

Jos päätös on annettu asianomaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksi- tai saantitodistus. Sijaistiedoksiannossa päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä todistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valitusasiakirjojen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Korkeimman hallinto-oikeuden osoite

Postiosoite:
PL 180
00131 HELSINKI

Käyntiosoite:
Fabianinkatu 15
Helsinki

Faksi: 029 56 40382
Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi